

GYPZY

HOW TO

การเป็นผู้นำ

BE

คู่มือแนะนำบทเรียนสำหรับคนยุคใหม่

A

พลุดารก

LEADER

พลุดารก เป็นบทเรียน
สำหรับคนยุคใหม่

PL

ธิดา จวนิราลัยลิต
แปล

TARCH

ตัวอย่าง

นักสำรวจบนหน้ากระตา
ผู้แสวงหาความรู้และภูมิปัญญาบรรณาการนักอ่าน

GYPZY

การเป็นผู้นำ

How to Be a Leader

พลูตาร์ค: เขียน

เจฟฟรีย์ เบเนดิกต์: คัดสรร แปลจากภาษากรีก และแนะนำ

ริตา จงนิรามัยสติด: แปล

ราคา 270 บาท

All rights reserved.

Copyright © 2019 Princeton University Press

Thai translation right © 2021 by Gypsy Publishing Co., Ltd.

©ข้อความและรูปภาพในหนังสือเล่มนี้ สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558 การคัดลอกส่วนใดๆ ในหนังสือเล่มนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน ยกเว้นเพื่อการอ้างอิง การวิจารณ์ และประชาสัมพันธ์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

พลูตาร์ค.

การเป็นผู้นำ = How to be a leader.-- กรุงเทพฯ : ยิปซี กรุ๊ป, 2565.

232 หน้า.-- (คู่มือปัญญาโบราณ).

1. ผู้นำ. 2. ภาวะผู้นำ. I. ริตา จงนิรามัยสติด, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.

658.4092

ISBN 978-616-301-747-5

บรรณาธิการอำนวยการ

: ดชาวุฒิ เกนีย์

บรรณาธิการบริหาร

: สุรัชย์ พิงษ์ภูมิ

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร

: วาสนา ชูรัตน์

ที่ปรึกษาฝ่ายต่างประเทศ

: ศิริธาดา กองภา

บรรณาธิการเล่ม

: จารุวรรณ นพธิมา

กองบรรณาธิการ

: ดนิตา สุดรวม พรหมิกา ครุโสภา วันวิสา เขตตรง

เลขากองบรรณาธิการ

: กัญญรัตน์ ทานะเวช

หัวหน้าพิสูจน์อักษร

: สกัทร เพ็ชรรัตน์

พิสูจน์อักษร

: วรันทพร เขียวอุ้ม

รูปเล่ม

: เปมิกา ดันดิทวิไล

ออกแบบปก

: Rabbithood Studio

ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด

: นุชนันท์ ทักซิณดาบัตติ

ผู้จัดการฝ่ายการตลาด

: ชิตพล จันสด

ผู้จัดการทั่วไป

: เวชพงษ์ รัตนมาลี

พิมพ์ที่

: บริษัท วิชั่น พรินท์ส จำกัด โทร. 0 2147 3175-6

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

: บริษัท ยิปซี กรุ๊ป จำกัด เลขที่ 37/145 งามคำแหง 98

แขวง/เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0 2728 0939 โทรสาร 0 2728 0939 ต่อ 108

www.gypsygroup.net

www.facebook.com/gypsygroup.co.th

Line ID: @gypsy

ภาพปก

- Title: Marble portrait bust of the emperor Gaius, known as Caligula

<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/424881?searchField=All&sortBy=Relevance&what= Sculpture&it=roman+emperor&offset=4&ipp=24&pos=3>

- Title: Plate 30: Cerialis Driving the Dutch into the Rhine, from The War of the Romans Against the Batavians (Romanorum et Batavorum societas)

Artist: Antonio Tempesta (Italian, Florence 1555-1630 Rome), After Otto van Veen

(Netherlandish, Leiden 1556-1629 Brussels)

<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/44151?searchField=All&sortBy=Relevance&what=Etching&3Bao=on&3Brt=roman&3Boffset=44&3Bpp=24&3Bpos=4&3Btclid=1wAR1-biroa-nqSocPrDxmWGDBozqSas3zUFR3cJc5Xvvo1ez2UnykgqKqg>

สนใจสั่งซื้อหนังสือจำนวนมากเพื่อสนับสนุนทางการศึกษา สำนักพิมพ์ลดราคาพิเศษ ติดต่อ โทร. 0 2728 0939

How to Be a Leader

การเป็นผู้นำ

พลูตาร์ค

คัดสรร แปลจากภาษากรีก

และแนะนำโดย เจฟฟรีย์ เบเนเกอร์

ฉบับแปลภาษาไทยโดย ธิดา จวนิรามัยสถิต

คำนำสำนักพิมพ์

เป็นความจริงในทุกหัวข้อ ทุกคำอธิบาย และทุกตัวอย่างที่หยิบยกมาไว้ในหนังสือเล่มนี้ *How to Be a Leader* การเป็นผู้นำ ไม่เพียงถึงพร้อมด้วยคุณธรรมความดีของผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำเท่านั้น ยังมีหลักปฏิบัติ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ และองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อการเป็นผู้นำ

การนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน การไม่หลงใหลไปในอำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และเงินทอง การรับฟังและมองเห็นถึงพลเมืองภายใต้การปกครองเป็นสำคัญ เหล่านี้เป็นสิ่งที่เราได้ยินได้ฟังมานับครั้งไม่ถ้วนแล้ว เป็นสิ่งที่ทั้งพลเมืองและผู้นำนั้นรู้ดีเท่าใจว่าเป็นสิ่งที่ควรยึดถือและพึงกระทำเสมอมา

ไม่ว่าก่อนคริสต์ศักราชหรือปัจจุบัน และไม่ว่าการปกครองใน
ระบอบใดหรือลักษณะไหน สิ่งที่เป็นและสำคัญต่อการเป็นผู้นำ
มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้อย่างครบถ้วนแล้ว และเป็นการสมควรอย่างยิ่ง
ที่ผู้นำ ผู้ทำงานการเมือง และพลเรือนควรอ่านหนังสือเล่มนี้

“ความมั่งคั่งจากทรัพย์สิน เกียรติยศ หรือตำแหน่งทาง
การเมืองที่เกิดขึ้นหลังยกเอาผู้ไร้ความรู้ ไร้การศึกษาขึ้นไปสู่ตำแหน่ง
อันโดดเด่นย่อมสำแดงการตกต่ำของพวกเขาออกมาเอง”

พลูตาร์ค, *How to Be a Leader*, (p.37)

สำนักพิมพ์ยิปซี

คำนำผู้แปล

ยุคประวัติศาสตร์กรีก-โรมันเป็นยุคที่มีนักคิด นักเขียน นักบรรณาธิการเมือง นักการทหาร นักปรัชญา ฯลฯ เกิดขึ้นมาก แนวคิดหลายประการในยุคนี้เป็นรากฐานแก่พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงหลักปรัชญาต่างๆ ของโลกตะวันตก จึงเป็นยุคสมัยที่น่าสนใจ พลูตาร์ค (Plutarch) เป็นนักเขียนชีวประวัติผู้โด่งดังที่มีชีวิตอยู่ในสมัยจักรวรรดิโรมันรุ่งเรือง แต่งงานเขียนของเขาก็เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญในยุคอาณาจักรกรีกที่ดำรงอยู่ก่อนหน้านี้ด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านพึงตระหนักถึงสภาพแวดล้อมของสังคมในยุคพลูตาร์คหรือยุคก่อนพลูตาร์ค ซึ่งแต่ละนคร (city) เป็นอิสระจากกัน มีความร่วมมือเป็นพันธมิตรอย่างหลวมๆ ยังไม่ใช่ “ประเทศ”, คำว่า “เผ่า” (tribe) หมายถึงหน่วยย่อยที่สุดของการปกครอง คล้ายๆ หมู่บ้าน แต่ไม่ได้หมายถึงชนเผ่าแบบที่ใช้ในปัจจุบัน, “ทรราช” (tyrant) หมายถึงผู้ที่ขึ้นมาเป็นผู้ปกครองสูงสุด โดยมิได้ผ่านการเลือกตั้งหรือขั้นตอนตามกฎหมาย มีความหมายเป็นกลางๆ มิได้มีความหมายเชิงลบเหมือนที่ใช้ในปัจจุบัน หรือแม้แต่ “ผู้เผด็จการ” (dictator) ก็เป็นชื่อตำแหน่งที่ได้มาจากการเลือกตั้งเสียด้วยซ้ำ นอกจากนี้ ยังมีลักษณะการเลือกตั้งทางตรง และวิธีการทำงาน สมาชิกสภาองค์กรคณะต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้มีอธิบายอยู่ในส่วนของ “ชีวบุคคลและคำศัพท์ที่สำคัญ” หายเล่ม

เมื่อคุณผู้อ่านอ่าน การเป็นผู้นำ นี้ ในรอบแรกอาจจะยังสับสนกับชื่อบุคคลและชื่อตำแหน่งต่างๆ ที่พลูตาร์คกล่าวอ้างถึง (ซึ่งเขาอ้างถึงเยอะมาก!) ดิฉันอยากขอแนะนำให้อ่านรอบแรกโดยยังไม่ต้องคิดอะไรมาก จนกระทั่งได้อ่านส่วนของหมายเหตุที่อธิบายเพิ่มเติมถึงบุคคลหรือเหตุการณ์ต่างๆ แล้ว ลองย้อนกลับมาอ่านเนื้อหาอีกครั้งน่าจะเข้าใจได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

คุณเจฟฟรีย์ เบเนเคอร์แปลงานของพลูตาร์คจากต้นฉบับภาษากรีก โดยคัดเลือกมาจากความเรียงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะสำคัญของผู้นำที่ดี พร้อมยกตัวอย่างให้เห็นชัด แม้เหตุการณ์จะผ่านมาเป็นพันๆ ปี แต่ตัวอย่างเหล่านั้นก็ยังทันสมัยและเป็นข้อคิดเตือนใจให้แก่พวกเราได้อยู่เสมอ นั่นก็เพราะความเป็นมนุษย์และความดีงามย่อมเป็นสิ่งที่จริงอยู่เหนือกาลเวลานั่นเอง

ธิดา จงนิรามัยสถิต

4 มกราคม 2563

บทนำ	13
หมายเหตุว่าด้วยการแปลและเนื้อความในภาษากรีก	21
แต่ผู้นำที่ไร้การศึกษา	27
การเป็นผู้นำที่ดี	49
ผู้เล้าควรยุ่งเกี่ยวกับการเมืองหรือไม่?	125
ข้อบุคคลและคำศัพท์ที่สำคัญ	203
หมายเหตุ	217

ตัวอย่าง

แต่เฮเลนและลูอิส

บทนำ

ถ้าคุณเป็นช่างก่อสร้างหรือช่างตัดหินในสมัย ค.ศ. 100 และบังเอิญอาศัยอยู่ใกล้แคโรเนีย (Chaeronea) เมืองเล็กๆ เมืองหนึ่งในภาคกลางของกรีซ คุณอาจได้รับการว่าจ้างจากพลูตาร์คให้ทำโครงการสาธารณะสักแห่ง เขาน่าจะอยู่ในวัยห้าสิบกว่าๆ แก่เกินกว่าจะยกอะไรหนักๆ ด้วยตัวเองไหว แต่ยังเป็นตัวแทนพลเมืองแห่งแคโรเนียอย่างแข็งขันและคอยชี้แนะการทำงานให้คุณ ถ้าคุณถามเขาว่าทำไมไม่เขียนผู้คงแก่เรียนที่มีลูกศิษย์ลูกหามากมายอย่างเขา ผู้เคยร่ำเรียนในเอเธนส์ เคยปราศรัยในโรม และมีสายสัมพันธ์มากมายในหมู่สังคมชาวจักรวรรดิชั้นสูงสุด จึงต้องมาวุ่นวายกับเรื่องจุกจิกหยุมหยิมอย่างเช่นการติดตั้งแผ่นกระเบื้องหลังคาหรือการเทซีเมนต์อย่างนี้ เขาคงจะบอกว่า “ข้ามิได้สร้างสิ่งเหล่านี้เพื่อตัวข้าเอง แต่เพื่อบ้านเกิดเมืองนอนของข้า” อันที่จริงคุณอาจได้ยินเขาพูดถึงคำขวัญที่ว่า “บ้านเมืองมาก่อนเรื่องส่วนตัว” ซ้ำอยู่บ่อยๆ มันเป็นหลักพื้นฐานของแนวคิดทางการเมืองของเขาอย่างแท้จริง ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนในงานเขียน 3 เรื่องที่รวมอยู่ในชุดนี้ด้วยคือ: แด่ผู้นำที่ไร้การศึกษา, การเป็นผู้นำที่ดี และ ผู้เฒ่าควรยุ่งเกี่ยวกับการเมืองหรือไม่?

หลายศตวรรษก่อนหน้ายุคของพลูตาร์ค นคร (city) เป็นหน่วยการเมืองพื้นฐานในโลกของชาวกรีก เรามักเรียกนครของกรีกว่านครรัฐ (city-state) ก่อนที่อาณาจักรโรมันจะถือกำเนิดขึ้น แต่ละนครรัฐเป็นหน่วยอิสระที่มีกองกำลังของตัวเอง มีระบบการเมือง การค้า และนโยบายต่างประเทศของตัวเอง ครั้นถึงยุคที่อยู่ใต้การปกครองของโรมันตลอดจนถึงยุคสมัยของพลูตาร์ค นครเหล่านี้ยังคงมีอิสระอยู่บางส่วน มันไม่มีส่วนร่วมโดยตรงกับสงครามหรือกิจการต่างประเทศอีกต่อไป แต่ยังคงรับผิดชอบในการจัดการกิจการภายใน เช่น งานเทศกาลภายใต้อุปถัมภ์ งานระดมทุน การตัดสินข้อพิพาทระหว่างพลเมือง และแน่นอนที่สุด งานก่อสร้างสถานที่สาธารณะ นครในยุคนี้ขึ้นอยู่กับอยู่ภายใต้การบริหารของนักการเมืองกรีก คำว่าการเมืองในภาษาอังกฤษคือ “politics” ที่ให้นำมาจากภาษากรีก โดยมีรากจากคำว่า *polis* ซึ่งแปลว่านคร

ฐานคติอันเป็นพื้นหลังในงานเขียนของพลูตาร์คคือทุกคนที่ปรารถนาจะเป็นผู้นำของนครจะต้องได้รับความเชื่อมั่นจากผู้ออกเสียงหรือก็คือพลเมืองในนครนั้นเป็นอันดับแรก พวกเขาต้องฝึกฝนทางการเมือง ล้างสมองเสียด้วยการปราศรัยที่ศาล รับตำแหน่งจากการเลือกตั้ง และอุปการะช่วยเหลือหรือทำงานอาสาสมัครต่างๆ ในมุมมองของพลูตาร์คถือว่า รอสตรัม (rostrum) หรือเวทีปราศรัยมีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับชีวิตทางการเมือง นักการเมืองจะแสดงวิสัยทัศน์ยิ่งใหญ่ที่สุดได้บนเวทีนี้ขณะที่พวกเขาพยายามโน้มน้าว (บางครั้งก็ล่อหลอก) เหล่าพลเมืองให้สนับสนุนแผนงานของตนโดยผ่านการออกกฎหมาย กฎฎีกา และการจัดสรรเงินทุน ผู้นำอาจมีเกียรติศักดิ์บาร์มิได้เมื่อครั้งนั้นเจริญรุ่งเรือง และจะถูกตำหนิติเตียนเมื่อการณกลับเป็นตรงกันข้าม การล้างสมองเกียรติศักดิ์บาร์มิ (และหลีกเลี่ยงคำตำหนิ) นอกจากจะทำให้ได้รับเลือกตั้งไปสู่ตำแหน่งที่สำคัญกว่าแล้ว ยังจะได้รับเกียรติจากนครและได้รับมอบ

หมายงานที่โดดเด่น เช่น เป็นทูตไปติดต่อกับผู้แทนจากโรมัน หรือได้รับแต่งตั้งในสภาหรือตำแหน่งทางศาสนาที่สำคัญ ควรสังเกตด้วยว่า นักการเมืองเหล่านี้ไม่ได้ทำการเมืองเป็นอาชีพ พวกเขาเป็นชนชั้นสูงที่มั่งคั่งจนมีเวลาว่างพอจะทำงานเพื่อสาธารณะ ซึ่งสถานะของพวกเขาจะมั่นคงหรือยกระดับขึ้นไปอีกจากการเป็นผู้นำของนคร ยังอาจคาดหวังด้วยว่าพวกเขาจะใช้ทรัพย์สินสมบัติของตนเพื่อสร้างประโยชน์แก่นคร โดยการให้ทุนแก่โครงการก่อสร้าง หรืออุปถัมภ์งานเทศกาล เป็นต้น ดังนั้น การเมืองจึงเป็นสถานที่สำหรับพวกชนชั้นสูงเข้ามาทำหน้าที่ตามตำแหน่งยศศักดิ์และมาแข่งขันกันกับคนอื่น ๆ

ที่จริงแล้วสนามการเมืองค่อนข้างคล้ายคลึงกับสนามแข่งกีฬามากที่สุด และพลูตาร์คัมมักจะนำภาษากีฬามาใช้อยู่บ่อยๆ เช่น พูดถึงการแข่งขันและผู้เข้าแข่งขันเพื่ออธิบายถึงปฏิกิริยาของพวกนักการเมือง ในทางการเมืองก็มีการแข่งขันเพื่อให้ได้ชัยชนะเช่นเดียวกับในกีฬา ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในแบบของมัน ผู้นำนครอาจมุ่งเป้าไปที่ความสำเร็จของตนแทนที่จะเป็นความผาสุกของรัฐ เช่น ลองนึกถึงภาพการเลือกตั้งในฐานะการแข่งขัน ที่มีเป้าหมายต้องเอาชนะเพียงเพื่อต้องการชนะเท่านั้น หรือลองแปลความชัยชนะจากการเลือกตั้งว่าเป็นข้อพิสูจน์ถึงความเหนือชั้นกว่าของผู้ชนะ ในสภาพแวดล้อมเช่นนั้น คำขวัญของพลูตาร์คัมที่อ้างกันว่า “บ้านเมืองมาก่อนเรื่องส่วนตัว” จึงถูกบิดผันไปอย่างง่ายดาย เพราะนักการเมืองไม่เพียงพยายามเพิ่มพูนชื่อเสียงของตัวเอง แต่ยังสนับสนุนเพื่อนของตนและสร้างความร่ำรวยให้พรรคพวกของตนมากขึ้นโดยใช้รายจ่ายของส่วนรวม แต่อย่างไรก็ดี บรรดาพลเมืองอาจเหนื่อยหน่ายกับชัยชนะเหล่านี้ที่กระต่งยามที่ผู้ชนะสนใจในผลประโยชน์สูงสุดของนครจริงๆ ดังนั้น แทนที่ประชาชนจะชื่นชมยกย่องนักการเมืองผู้ประสบความสำเร็จ ก็อาจเริ่มไปอิจฉาพวกเขา ความอิจฉานี้มักทำให้เกิดความพยายามทำลายเส้นทางอันก้าวหน้าของนักการเมืองคนหนึ่ง

ด้วยการคัดค้านแบบเหมารวมและการโจมตีเรื่องส่วนตัว สิ่งเหล่านี้
ไม่เป็นผลดีสำหรับความผาสุกของนครเลย

ในความเรียง 3 เรื่องที่จะนำเสนอในที่นี้ พลูตาร์คให้ความสำคัญอย่างสูงยิ่งว่าผู้นำทางการเมืองต้องถือประโยชน์ของรัฐเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน อันที่จริงเขาบอกกล่าวไว้หลายกรณีว่าความผาสุกของปัจเจกบุคคลกับความผาสุกของรัฐนั้นเป็นหนึ่งเดียวและเป็นสิ่งเดียวกัน ดังนั้น เขาจึงคาดหวังว่างานการเมืองที่ประสบความสำเร็จมีจุดสำคัญสูงสุดอยู่ที่บุคลิกและความซื่อสัตย์ของปัจเจกบุคคลยิ่งบุคคลดีเพียงไรก็จะเป็นผู้นำที่ดีเพียงนั้น และยังมีผู้นำดีเพียงไรรัฐก็จะยิ่งดีขึ้น เขากล่าวถ้อยความนี้ไว้ตรงๆ ใน *แต่ผู้นำที่ไร้การศึกษา* ซึ่งเป็นเพียงรูปแบบทางทฤษฎี ทว่าในความเรียงอีก 2 เรื่อง พลูตาร์คเล่าแต่กรณีและคำกล่าวของเขาด้วยประสบการณ์จริงของผู้นำในอดีตผู้ยิ่งใหญ่ (ซึ่งบางครั้งก็ลืมหลับ) งานเขียนของเขาจึงให้ความรู้สึกดังหนึ่งการขานชื่อบรรดาผู้นำทางการเมืองและทางการเมืองทหารที่มีชื่อเสียงที่สุดของประวัติศาสตร์กรีก-โรมัน แต่เขาก็ตระหนักได้ว่ายุคสมัยเปลี่ยนไปแล้ว ผู้นำในอดีตนั้นบังคับบัญชากองทัพขนาดใหญ่และปกครองนครที่ทรงอำนาจ ขณะที่ผู้นำในยุคของเขาบริหารในขอบเขตที่มีขีดจำกัดมากกว่า มีพวกโรมคอยชุ่มช้อนอยู่เบื้องหลัง ประดับฉากด้วยสันติภาพและเสถียรภาพทางการเมือง แต่ที่พร้อมจะบดขยี้ผู้นำที่ทะเยอทะยานและคืบหน้าไปได้ไกลเกินไประดับนั้น พลูตาร์คจึงระมัดระวังมากที่จะกลั่นตัวอย่างของเขาให้ได้เป็นแก่นของผู้นำทางการเมืองผู้เฉลียวฉลาดมากกว่าจะเสนอแค่เพียงความยิ่งใหญ่ ตัวอย่างเช่นเราได้อ่านถึงวิธีการที่เชมิสโตคลีสและอริสติดีสหยุดยั้งกองทหารของฝ่ายศัตรูเมื่อใดก็ตามที่มาปรากฏตัว แกรซายแดนเนอเชนส์ วิธีการที่คาโตผู้อาวุโสอุทิศชีวิตของเขาเพื่อรับใช้โรม แต่ปฏิเสธทรัพย์สินเกียรติยศทุกอย่าง วิธีการที่เชอโฟมพุลสกาซีเรียแห่งสปาร์ตา ยอมสละอำนาจบางส่วนของตนเพื่อจะทำให้

ราชวงศ์มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น และวิธีการที่เอพามินอนดัสแห่ง
ซิปรีส์ใช้ความทรนงในการตรวจตราท้องถนนอย่างเดียวกันกับที่เขาทำ
ในการนำทัพ จากประสบการณ์ของบุคคลเหล่านี้และบุคคลสำคัญ
ในประวัติศาสตร์อื่นๆ อีกหลายสิบคน พลูตาร์คทำให้ตัวอย่างจาก
อดีตกาลสอดคล้องสัมพันธ์กับผู้ฟังร่วมยุคสมัยของเขา ขณะเดียวกัน
ก็ทำให้บุคคลเหล่านั้นสอดคล้องสัมพันธ์กับผู้ฟังในยุคสมัยใหม่ด้วย

พลูตาร์คเหมาะสมเป็นพิเศษในการเขียนความเรียงทั้งเชิงทฤษฎี
และเชิงปฏิบัติเหล่านี้ เขาเป็นชาวกรีกโดยกำเนิดและเป็นพลเมืองของ
โรม มีชีวิตอยู่ระหว่างศตวรรษที่ 1 จนถึงต้นศตวรรษที่ 2 ของยุค
ใหม่ แม้เขาจะบอกว่าแคโรเนียเป็นบ้าน แต่เขาก็เดินทางเที่ยวท่อง
ไปทั่ว มีมิตรสหายมากมายในหมู่ชนชั้นสูงของโรมัน และยังเป็นบวชเป็น
พระที่เดลฟี ความรู้อันกว้างขวางของเขาในด้านการเมือง ปรัชญา และ
ประวัติศาสตร์ทำให้เขามีความสามารถอันแสนพิเศษซึ่งไม่เพียงใช้
วิจารณ์และประเมินยุคสมัยของเขาอันเป็นยุคที่จักรวรรดิโรมันกำลัง
เรืองอำนาจสูงสุด แต่ยังสะท้อนถึงอดีตที่ผ่านมาของทั้งอาณาจักรกรีก
และโรมันด้วย โครงการด้านวรรณกรรมอันแสนทะเยอทะยานของ
เขาคือ *ชีวิตคู่ขนาน (Parallel Lives)* เป็นชุดเรื่องราวชีวิตประวัติ
ที่จับคู่ชีวิตของรัฐบาลุรุษชาวกรีกกับรัฐบาลุรุษชาวโรมันไว้ในหนังสือเล่ม
เดียวกัน เขายังเขียนความเรียงอีกจำนวนมากซึ่งรวบรวมเอาไว้เป็น
ชุด *หลักจรรยา (Moralia)* ประกอบด้วยหัวข้อที่หลากหลาย ทั้ง
ด้านการเมือง จริยธรรม ปรัชญา และศาสนา ความเรียงในหนังสือ
เล่มนี้นำมาจากชุดความเรียงชุดนี้

ทั้ง *ชีวิตคู่ขนาน* และ *หลักจรรยา* เป็นที่นิยมอ่านกันอย่างกว้าง
ขวางตลอดเวลาที่ผ่านมาพันปีหลังจากยุคของพลูตาร์ค โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในจักรวรรดิไบแซนไทน์ซึ่งใช้ภาษากรีก มีการแปลไปเป็น
ภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษครั้งแรกในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่
16 ซึ่งเริ่มส่งอิทธิพลต่อนักคิดทางการเมืองและนักเขียนหลายคน

ที่โด่งดังที่สุดก็คือเชกสเปียร์ ในศตวรรษที่ 18 เหล่าบิดาผู้ก่อตั้ง
ประเทศอเมริกาบางคนยังอ่าน *ชีวิตคู่ชาน* เพื่อความเข้าใจอย่าง
ลึกซึ้งในการเป็นผู้นำและการปกครอง ซึ่งพวกเขาอาจจินตนาการ
ตนเองว่าเป็นชาวกรีกและชาวโรมันของยุคสมัยใหม่ ดังนั้น พวกเขา
อาจมองบุรุษดังเช่นเพริคลีสและคาโตเป็นบุคคลแบบอย่างที่เราสร้าง
แรงบันดาลใจ อย่างไรก็ตาม ยุคสมัยได้เปลี่ยนไปอีกครั้ง เจ้าโครงผู้นำ
ยุคใหม่ก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าพลูตาร์จะนึกถึงภาพนักการเมือง
ที่เป็นชาย แต่หลักการทั่วไปของความเป็นผู้นำในความเรียงของเขาก
ก็ยังใช้งานได้ดีสำหรับทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในระบบประชาธิปไตย
ไม่เฉพาะแต่ในนครบ้านเกิดเท่านั้น แต่ในระดับรัฐและ
ระดับประเทศด้วยเช่นกัน

หมายเหตุว่าด้วยการแปล และเนื้อความในภาษากรีก

เนื่องจากพลูตาร์คเป็นผู้อ่านวรรณกรรมกรีกอย่างกว้างขวางยิ่ง เขาจึงมักแสดงความคิดเห็นโดยยกเอาเนื้อความมาจากวรรณกรรมในความเรียงที่นำมาเรียบเรียงไว้ในที่นี้ พลูตาร์คมักอ้างถึงถ้อยคำของโฮเมอร์, ฟินดาร์, โซโฟคลีส และยูริพิดีส รวมถึงคนอื่นๆ อีก เมื่อเขาทำเช่นนั้น ผมจะใส่เชิงอรรถอ้างอิงเอาไว้ให้เป็นการเฉพาะ บางครั้งเขายกถ้อยคำจากวรรณกรรมที่สูญหายไปแล้วซึ่งทำให้เราไม่ทราบแม้แต่ชื่อของผู้ประพันธ์และชื่อผลงานนั้น ในกรณีเช่นนั้น ผมจะนำถ้อยคำหรือวลีใส่ไว้ในเครื่องหมายคำพูด แต่จะไม่ได้ใส่อ้างอิงเอาไว้ให้

พลูตาร์คยังเอ่ยถึงบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์อีกมากมาย บางครั้งก็ใช้คำศัพท์เทคนิค โดยเฉพาะเมื่ออ้างถึงตำแหน่งในระบบการเมืองแบบโรมัน ชื่อบุคคลและคำศัพท์เฉพาะเหล่านี้บางคำมีการอธิบายความหมายเอาไว้ในข้อความเรียงแล้ว หรือเพิ่มหมายเหตุเล็กน้อยก็เพียงพอ แต่ส่วนชื่อหรือคำอื่นๆ โดยเฉพาะที่มักปรากฏอยู่บ่อยๆ ผมจะใส่ชื่อประวัติย่ออย่างย่อและคำนิยามไว้ในภาคผนวก

ดังที่ได้ระบุไว้แล้วในบทนำ ความเรียงของพลูตาร์คเน้นย้ำถึงหลักการทั่วไปของความเป็นผู้นำที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกๆ คน ถึงแม้กระนั้นเขายังทักท้วงว่าผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นชาย และคนที่จะเข้ามาทำงานการเมืองก็ควรเป็นชายด้วย ดังนั้นจึงมีหลายครั้งที่เขาแสดงข้อสมมติฐานนี้ออกมาโดยใช้คำสรรพนามที่แสดงถึงเพศชาย ผมขอถือสิทธิในการเปลี่ยนมุมมองของเขาให้กว้างขึ้นโดยการแปลงออกมาให้เป็นกลางทางเพศ อย่างไรก็ดี ในบางครั้งเขาก็ยกตัวอย่างที่ผู้อ่านในยุคใหม่อาจตกตะลึงและมองว่าเขาเป็นคนคร่ำครึ เป็นต้นว่ากษัตริย์เปอร์เซียควรเป็นนายเหนือหัวของชายาของพระองค์ หรือการจัดการงานบ้านเป็นหน้าที่ของผู้หญิง เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่สืบทอดมาจากโลกของพลูตาร์ค และผมจะยังปล่อยมันเอาไว้ในฉบับแปลเหมือนเดิม

เนื้อความภาษากรีกที่ดีพิมพ์ในที่นี้ นำมาจากหนังสือของพลูตาร์ค นั่นคือ *หลักจรรยา เล่มที่ 10 (Moralia Volume X)* (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด, 1936) ในห้องสมุดคลาสสิกโลบ*

*Loeb Classical Library เป็นหนังสือชุดที่รวบรวมงานเขียนและวรรณกรรมสำคัญในภาษากรีกโบราณและละติน โดยพิมพ์เนื้อความต้นฉบับภาษากรีกหรือละตินเอาไว้ทางหน้าซ้าย และเนื้อความแปลไว้ทางหน้าตรงข้าม ตั้งชื่อตามเจมส์ โลบ (James Loeb) นายธนาคารชาวอเมริกันเชื้อสายยิวผู้สนับสนุนการศึกษาวัฒนธรรมกรีกโบราณและจัดตั้งมูลนิธิเพื่อดำเนินการรวบรวมวรรณกรรมชุดนี้ งานเรียบเรียงชุดแรกพิมพ์เผยแพร่ในปี ค.ศ. 1912—ผู้แปล

โดยมีการปรับเปลี่ยนเพียงเล็กน้อย ความเรียง 3 เรื่องจากหนังสือ
นี้มีหัวเรื่องที่แสดงไว้ในฉบับเรียบเรียงของโลบดังนี้: แต่ผู้ปกครอง
ที่ไร้การศึกษา *To an Uneducated Ruler (Ad principem
ineruditum)*, กฎแห่งการปกครอง *Precepts of Statecraft
(Praecepta gerendae reipublicae)* และ ผู้เฒ่าควรยุ่งเกี่ยว
การเมืองหรือไม่ *Whether an Old Man Should Engage in
Public Affairs (An seni respublica gerenda sit)*

ตัวอย่าง

การเป็นผู้นำ

แด่ผู้นำที่ไร้การศึกษา

To an Uneducated Leader

ในความเรียงสั้นๆ นี้ พลูตาร์คหักล้างคำกล่าวที่ว่า การครองตำแหน่งมีประโยชน์เพียงแค่ว่าเป็นโอกาสสำแดงอำนาจเท่านั้น นั่นแสดงถึงความใจแคบของผู้หน้าที่ไร้การศึกษา แสดงถึงนิสัยใจคอว่าขาดความมั่นคงและหวาดเกรงประชาชนที่เขาปกครองอยู่ ในทางตรงกันข้าม ผู้นำที่มีการศึกษาจะเอาใจใส่ในความผาสุกของพลเมืองในอาณัติของตนเป็นอันดับแรก แม้จะต้องแลกด้วยอำนาจหรือความปลอดภัยของตนเองก็ตาม ในมุมมองของพลูตาร์ค ผู้นำจะนับเนื่องว่าเป็นผู้มีการศึกษาได้ก็ด้วยการเปิดรับหลักปรัชญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรัชญาด้านศีลธรรม ประโยชน์อันยิ่งใหญ่ที่สุดที่จะได้รับการศึกษาจากพวกนี้คือการพัฒนาขึ้นของโลกอส (Logos) หรือเหตุผลซึ่งเป็นสาระสำคัญในการควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นของมนุษย์ ผู้นำที่ยอมตนให้อยู่ภายใต้เหตุผลและผลย่อมสามารถปกครองนครของตนได้ด้วยจิตเมตตา ในทางตรงข้าม ผู้นำที่ไร้การศึกษาจะหงุดหงิดรำคาญใจเนื่องจากความโลภ ความหวาดระแวง และสำนึกผิดๆ เกี่ยวกับความสูงศักดิ์

พลูตาร์คเสนอภาพเทพเจ้าในความเรียงนี้เป็นตัวอย่างอุดมคติ ซึ่งเหล่าผู้นำควรเทียบเคียงและเลียนแบบ เทพเจ้าในที่นี้มีใช้หนึ่งในเหล่าเทพตามความเชื่อพหุเทวนิยมของชาวกรีก ทว่าเป็นหลักคิดเชิงปรัชญามากกว่า ซึ่งพลูตาร์คได้ยืมมาจากเพลโต มันเป็นตัวแทนของเหตุผลอันบริสุทธิ์และความสมบูรณ์แบบของศีลธรรมอันดีงาม พลูตาร์คให้ภาพเทพองค์นี้ราวกับว่าได้ดำรงอยู่จริงบนสรวงสวรรค์ ที่ซึ่งดวงอาทิตย์เป็นสิ่งปรากฏชัดแจ้งตามธรรมชาติ ดวงอาทิตย์บนท้องฟ้าเป็นตัวแทนความสมบูรณ์แบบของเทพเจ้าองค์นี้ ดุจเดียวกันกับผู้นำที่ปกครองด้วยหลักเหตุผลย่อมเป็นตัวอย่างแห่งคุณความดีแก่เหล่าพลเมืองในนคร ยิ่งไปกว่านั้นผู้นำที่เปี่ยมคุณธรรมย่อมโน้มนำให้เหล่าพลเมืองเปี่ยมคุณความดีด้วย ดังนั้น ความเป็นผู้นำทางการเมืองที่ดีจึงมิได้ขึ้นอยู่กับ การออกกฎหรือดำเนินนโยบายพิเศษบางอย่าง แต่ขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางศีลธรรมของเหล่าผู้นำนั่นเอง

1. พลเมืองแห่งไทรนีออนวอนให้เพลโตเขียนกฎหมายและจัดวางรัฐธรรมนูญของพวกเขาใหม่ แต่เพลโตปฏิเสธ อ้างว่าเป็นการยากที่จะจัดวางกฎหมายสำหรับชาวไทรนีเนื่องจากพวกเขาล้วนมั่งคั่ง “จึงไม่มีสิ่งใดที่โอหังจนเกินไป” หรือเกรี้ยวกราด หรือยากเกินไปที่จะปกครอง “ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง” ซึ่งมีความสำเร็จและชื่อเสียงแล้ว ด้วยเหตุผลเดียวกันนี้จึงเป็นเรื่องยากที่จะทำตัวเป็นที่ปรึกษาเรื่องการปกครองให้แก่พวกที่ครองตำแหน่งอยู่ เพราะพวกเขากลัวหากต้องยอมให้เหตุผลมาเป็นผู้ปกครอง ด้วยกลัวว่าจะต้องยอมอยู่ใต้กฎเกณฑ์ของตำแหน่งที่ครอบครองอยู่ ทำให้ผลประโยชน์จากอำนาจของพวกเขาลดทอนลง คนเหล่านี้ไม่รู้จักตัวอย่างของเซโอพอมพูส กษัตริย์แห่งสปาร์ตา ซึ่งเป็นคนแรกในสปาร์ตาที่ยอมให้เอพอร์เข้ามา

เกี่ยวข้องกับกรณีกษัตริย์ เมื่อชายาของพระองค์บ่นตำหนิว่า ทำให้ตำแหน่งที่จะสืบทอดแก่ลูกๆ ต้องอ่อนแอลงกว่าเดิม พระองค์ตอบว่า “ที่จริงมันจะแข็งแกร่งกว่า ทั้งยังมั่นคงยิ่งกว่า” เพราะเมื่อยอมละทิ้งอำนาจอันสมบูรณ์ที่มากเกินไปสำหรับตำแหน่งนั้น พระองค์ย่อมหลุดพ้นจากความริษยาและสามารถหลบเลี่ยงอันตรายไปได้ เมื่อเธอพอมพัสเบียงเบนอำนาจของกษัตริย์ไปให้แก่เหล่าเอพอร์ ซึ่งเปรียบเหมือนการเบี่ยงกระแสของธารน้ำหิมา พระองค์ได้กั้นตัวเองออกเสียจากอำนาจใดก็ตามที่มอบแก่คนเหล่านั้น เมื่อเราใช้หลักปรัชญามากำหนดเงื่อนไขแก่เหตุผล เพื่อให้เหตุผลนั้นเป็นที่ปรึกษาและผู้รักษาแก่ผู้ปกครองบ้านเมืองแล้ว ย่อมเป็นการขจัดส่วนอ่อนแอของอำนาจ เหลือไว้แต่ส่วนที่แข็งแกร่ง เหมือนเช่นการใช้เหตุผลเพื่อบำรุงรักษาสุขภาพของเรา

2. ทว่ากษัตริย์และผู้นำส่วนใหญ่กลับขาดสำนึกเรื่องนี้ ดังนั้นพวกเขาจึงเอาอย่างประติมากรด้อยฝีมือที่เชื่อว่ารูปปั้นหิมาของตนจะเลดยิ่งใหญ่และแข็งแกร่งเมื่อพวกเขาจัดวางท่วงท่าของรูปปั้นให้ย่างก้าวทรงพลัง มีร่างกายอันกำยำ และอ้าปากกว้าง เนื่องจากกษัตริย์และผู้นำเหล่านี้ล้วนพุดด้วยเสียงทุ้มต่ำ ทำท่าจ้องมองอย่างเกรี้ยวกราด แสดงกิริยาฉุนเฉียววุ่นวาย และปลีกตัวอยู่โดดเดี่ยวในชีวิตประจำวัน จึงทักท้วงเอาว่าตนกำลังเลียนแบบความสง่าผ่าเผยและความเคร่งขรึมซึ่งขึงของความเป็นผู้นำ อันที่จริงพวกเขามีได้แตกต่างจากเหล่ารูปปั้นหิมานั้นเลยแม้สักนิด คือภายนอกแสดงโหมแห่งความกล้าหาญและความศักดิ์สิทธิ์ แต่ภายในเต็มไปด้วยดิน หิน และตะกั่ว อย่างไม่ดี สำหรับรูปปั้น น้ำหนักพวกนั้นช่วยถ่วงให้มันตั้งท่าตรงและมั่นคงอยู่ได้ ขณะที่นายพลและผู้นำที่ไว้การศึกษามากทำผิดพลาดและล้มคว่ำไปด้วยความโง่เขลาในสันดานของตัวเอง เพราะพวกเขาสร้างอำนาจอันสูงส่งของตนขึ้นบนฐานที่ยัง

ไม่ได้ปรับระดับ จึงไม่สามารถยืนหยัดตรงอยู่ได้ ยิ่งไปกว่านั้นแล้ว กฎของผู้สร้างซึ่งแรกก่อตั้งอย่างตรงไปตรงมาจะนำมาใช้เพื่อแก้ เส้นสายของรูปปั้นด้วยการปรับแต่งและเทียบเคียงอย่างเอาใจใส่ ใน วิธีเดียวกันนี้เอง บรรดาผู้ทำหน้าที่ปกครองก็ต้องมีธรรมชาติของ ตัวเองเสียก่อน ปรับจิตวิญญาณให้หยัดตรง และวางบทบาทของ พวกเขาให้ถูก จากนั้นไฟฟ้าจึงสามารถเลียนแบบพวกเขาได้ เพราะ คนที่กำลังล้มคว่ำไม่สามารถทำให้คนอื่นยืนหยัดตรงได้ คนโง่เขลา ไม่สามารถสอนคนอื่น คนไร้ระเบียบไม่สามารถวางกฎระเบียบ คน ยุ่งเหยิงไม่สามารถวางระบบ คนดีอีร้นไม่สามารถปกครอง แต่ผู้นำ ส่วนใหญ่กลับเข้าใจสิ่งนี้ผิดไป กลับคิดว่าประโยชน์อันยิ่งใหญ่ที่สุด ในการปกครองคือการเป็นอิสระจากการถูกปกครองเสียเอง ลองดู ตัวอย่างจากกษัตริย์แห่งเปอร์เซียเถิด พระองค์เชื่อว่าทุกคนล้วนเป็น ทาสของพระองค์ยกเว้นแต่พระราชา ทั้งที่เป็นคนที่พระองค์ควรเป็น นายเหนือหัวอย่างที่สุด

3. เช่นนั้นแล้วใครกันที่ควรปกครองเหล่าผู้ปกครอง ฟินดาร์ กล่าวไว้ว่า “กฎหมายอันเป็นราชาของผู้คน ทั้งมรรตัยชนและ อมตะชน” ทว่าข้ามิได้อ้างถึงกฎหมายที่เขียนเอาไว้ในหนังสือหรือ บนแผ่นไม้กระดานใดๆ แต่ข้าหมายถึงเหตุผลซึ่งดำรงอยู่ในบรรดา ผู้ที่ปกครอง เหตุผลนั้นย่อมมาพร้อมดวงจิตและคอยพิทักษ์ดวงจิต ทั้งไม่ปล่อยให้ดวงจิตนั้นขาดการนำทาง ดูเถิด กษัตริย์เปอร์เซีย มอบหมายให้บริวารคนหนึ่งมาหาพระองค์ทุกวันตอนย่ำรุ่งและทูลว่า “ตื่นเถิด โอ องค์ราชัน โปรดเข้าร่วมในกิจการที่อสูรามัซดาผู้ยิ่งใหญ่ ทรงประสงค์”³ แต่เสียงนี้มักอยู่ในตัวผู้นำที่มีการศึกษาและสามารถ ควบคุมตัวเองได้อยู่แล้ว คอยส่งเสียงเตือนและเตือนขวัญพวกเขา โพลีมอนกล่าวไว้ว่าความรักเชิงกามารมณ์นั้นเป็น “ของประหลาดจาก เทพเจ้าซึ่งมุ่งหมายในการเอาใจใส่และความผาสุกของคนหนุ่มสาว”

นี่เป็นคำแนะนำที่ใช้ได้ตลอดกาลสำหรับผู้นำ
ที่ต้องการประสบความสำเร็จในทุกๆ สาขา

พลูตาร์คเป็นนักเขียนและนักบันทึกชีวิตประวัติ
ในยุคโบราณ เขาครุ่นคิดอย่างลึกซึ้งถึงคุณลักษณะ
ของผู้นำคนสำคัญของกรีกและโรมัน โดยการ
รวบรวมและเรียบเรียงชีวิตของผู้มีชื่อเสียง
รวมไปถึงนักการเมืองและเหล่านายพลนักรบ
เช่น เพริคลีส, อเล็กซานเดอร์มหาราช, จูเลียส ซีซาร์
และมาร์ค แอนโทนี นับเป็นโชคดียิ่งของพวกเขา
ที่พลูตาร์คช่วยกลั่นเอาสิ่งที่เขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับ
ความเป็นผู้นำที่ทรงภูมิปัญญาเหล่านั้นเอาไว้
เป็นความเรียงจำนวนหนึ่ง ความเรียงเหล่านี้
บรรจุบทเรียนที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้นำ
ในยุคปัจจุบันทุกสาขาที่ทะเยอทะยานและ
มีประสบการณ์สูง หนังสือ 'การเป็นผู้นำ' นี้
เจฟฟรีย์ เบเนเคอร์แปลเนื้อหาส่วนที่สำคัญที่สุด
ในความเรียงเหล่านี้ออกมาได้อย่างมีชีวิตชีวา
พร้อมบทนำที่เล่าความเป็นมาชัดเจน
หมายเหตุบรรจุข้อมูลมากมาย และมีต้นฉบับ
ภาษากรีกให้ด้วย

ISBN 978-616-301-747-5

9 786163 017475

สงวนลิขสิทธิ์

cover : rabbithood studio

Marble portrait
of the emperor Gaius
Augustus as Gaius
A.D. 35-41